

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus HUMANIS. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. 2. Vtrum voluntas semper absolutè feratur in bonum, & quidem in tale quod etiam absolutè sit bonum: an aliquando sub conditione, & in bonum sub conditione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

verum est id quod subsumitur, nempe quod non esse, sit summum malum; quia malum requirit subiectum; est enim privatio boni, non pura negatio. Vnde Dionysius loco citato ait, *malum non habere hypostasin, sed περιουσιασιν*, quia videlicet adiacet bono. Potest tamen largè vocari malum, quatenus est negatio boni, quod fuit. Adde, quod damnatio sit malum positivum, quod longè pluris aestimatur, & deterius est damnatis, quam negationem; quale est non esse: vnde malunt hoc malum negatiuum, quam afflictionem damnationis. Imò quod cupiant *Non esse*, est ex amore sui esse: vt enim suum ipsorum esse liberum sit tanto malo, optant non esse; idque secundum rectam rationem; quia est illis melius non esse, quam sic esse; vt aperte colligitur Matth. 26.

Obijcitur Secundo, Dæmones appetunt peccatum, quia est offensio Dei: Atqui hoc modo peccatum habet rationem puri mali: ergo &c.

Respondeo, Appetunt quidem peccatum, quia est offensio Dei; sed non ibi sistunt; verum id referunt ad aliquid, quod speciem boni habet. Appetunt enim id, vt se quodammodo de Deo vlciscantur, quod ipsi apprehendunt tamquam sibi commodum. Sicut qui aliquid appetit in contumeliam sui inimici.

Obijcitur Tertio, Qui odit inimicum, vult ei malum; idque tantum vt ei male sit: vt docet D. Thomas 2. 2. q. 34. a. 6. Hoc enim differt odium ab ira; quod odium velit malum, quia malum; ira autem velit malum sub ratione iusta vindictæ.

Respondeo, Qui odit inimicum, vult illi quidem malum, vt male sit illi; sed ratio cur hoc totum velit, est, vt sibi bene sit: nam inimico malum esse, apprehendit sub ratione sui boni.

Obijcitur Quarto, Potest quis nolle beatitudinem, & velle eam carere: atqui in hoc nullum est bonum: ergo potest velle purum malum. Maior probatur Primo, Quia multi optant non esse, & nunquam fuisse; & consequenter non esse beati; qui enim vult antecedens, vult consequens, quod necessariò inde sequi videt. Secundo, Quia Deus, supposita præuisione, quâ præuidet Petrum in peccatis moriturum, potest ei damnationem suam futuram reuelare, & se nolle vt sit beatus: atqui Petrus potest se huic diuinæ voluntati conformare: ergo potest velle non esse beatus.

Respondent quidam, Hominem posse nolle beatitudinem in particulari, quæ consistit in visione Dei: non tamen beatitudinē in genere, quæ est plenitudo boni, & carentia mali. Sed si quis bene aduertat, videbit vtriusque eandem rationem, supposita certa cognitione in homine, quâ sciat plenitudinem boni, & carentiam mali non posse haberi nisi in visione Dei; vt rectè Scotus in 4 d. 49. q. 10.

Vnde Respondeo, Esti beatitudo siue in genere siue in particulari considerata, non possit respui secundum se; & solitariè accepta, cum nihil habeat in se, cur possit displicere; tamen si spectetur vt habet coniunctum laborem in acquirendo; vel vt acquisitio impedit aliud bonum; vel denique vt carentia ipsius apprehenditur tamquam mediū ad aliud bonum, sic potest quis nolle beatitudinem, & nolle ad illam conari. Sic enim multi ad vitandum laborem presentis vitæ, & ne careant voluptate presentis, nolunt beatitudinem futu-

ram, modicis bonis contenti. Simili modo Moses, & Apostolus Paulus optabant carere aeterna beatitudine, vt Israël saluus fieret, iuxta Chrysost. Homil. 16, ad Rom. de qua sententia dicendum est 2. 2. q. 26. a. 4. His tamen casibus non reijcitur beatitudo quatenus bona est, sed quatenus habet aliquod malum cōiunctum. Neque appetitur privatio eius, quæ malum est; sed quatenus videtur necessaria ad aliquod aliud bonum.

Ad Primam confirmationem; Qui appetit non esse, appetit consequenter, saltem interpretatiuè, carere beatitudine, non ob ipsam beatitudinem; sed vt carcat incommodis, quæ ante beatitudinem obtentam deberent subiri. Sicut dictum est de eo qui expressè non cupit beatitudinem futuram, vt vitet laborem & incommoda huius vitæ.

Hinc patet ad confirmationem, Nam si quis eo casu nollet esse beatus; id non nollet, quatenus beatitudo est bona; sed quatenus est iniusta; & vellet ea carere, quia id iustum & conforme diuinæ voluntati.

Obijcitur Quinto, Propositis duobus æqualiter bonis, potest voluntas alterum respuere electo altero, hac sola ratione; quia sic placet: ergo poterit aliquid velle, vbi nihil est boni: nam ipsius beneplacitum erit sufficiens ratio.

Respondeo Negando Consequentiam. Beneplacitum enim voluntatis est sufficiens ratio acceptandi alterum præ altero, quando vtrumque est bonum; non tamen quando in obiecto nihil boni apprehenditur.

Obijcitur Sexto, Si voluntas non potest appetere malum, & odisse bonum, non poterit mereri in appetitione beatitudinis, & detestatione aeternæ miseriæ. Probatur, Quia necessariò illam appetet, & hanc fugiet.

Respondeo, Voluntas non appetit beatitudinem necessariò secundum exercitium actus (sic enim nunquam posset ab illo actu cessare) sed liberrimè; vnde in illa appetitione mereri potest: nam libertas exercitij sufficit ad meritum. Secundum specificationem actus necessariò quidem illam appetit; sed hoc non obstat merito: nihil enim hoc aliud est, quam, illam secundum se non posse odio haberi.

D V B I V M I I.

Virum voluntas semper absolute feratur in bonum, & quidem in tale, quod etiam absolute sit bonum; an aliquando sub conditione, & in bonum sub conditione?

Q Vidam docent Primo, Voluntatem affectu presenti nunquam ferri sub conditione in aliquod obiectum; sed semper absolute: vnde omnem actum voluntatis esse absolutum, nullum conditionatum. Itaque non dari vllum affectum voluntatis presentem, qui explicetur per *Vellem*; sed omnem explicari per *Volo*. Confirmatur à simili, in sensu & intellectu: nullus enim est actus sensus vel intellectus qui feratur sub conditione in suum obiectum; sed omnis fertur absolute. Vnde nullus est actus præsens qui explicetur per, *Viderem, Intelligerem*; sed omnis præsens explicatur per, *Video, Intellego*.

Secundo, Docent voluntatem affectu presenti nunquam fieri in obiectum sub conditione con-

E iij sideratum.

Qui appetit antecedens non necessariò appetit consequens. Presciscum possit illud formaliter nolle sed appetit illud interpresatiuè, & secundum estimationem merentem.

Potest quis velle malum quod malum appetit, non sibi.

Quomodo possit homo nolle beatitudinem.

Quorumdam sententia.

ideratum. v. g. Si esset bonum, Si esset licitum; sed absolute, Quia est bonum, vel Licitum. Sicut patet à simili in sensu & intellectu: non enim intelligimus, si esset verum, sed quia verum est.

Pro solutione. Notandum est, actum voluntatis dupliciter posse spectari; Primò, vt est simplex affectus erga aliquod obiectum. Secundò, vt est efficax, vel inefficax; id est, vt habet vim mouendi ad executionem, vel non habet.

Dico Primò, Si actus voluntatis spectetur vt est simplex affectus, non fertur in obiectum sub conditione, sed absolute. Ratio est, Quia non habet esse sub conditione; sed absolute est, vel absolute non est. Si est, debet actu ferri in obiectum; nam tendere in obiectum est actui essenziale. Itaque quod iam existens tendat vel non tendat in obiectum, non pendet ab aliqua conditione. Rursus, si tendit in obiectum, iam obiectum debet absolute habere aliquam rationem boni; nam tribuit actui speciem. Confirmatur; Quia sicuti actus habet aliquam speciem absolute; ita obiectum debet habere aliquam rationem boni absolute. Hinc patet verum esse quod secundo loco docent.

Dico Secundò, Si actus voluntatis spectetur vt est efficax, vel inefficax, sic fertur in obiectum sub conditione. Quod patet experientia: posita enim conditione, actus ille mouet ad executionem; non posita, non mouet. Itaque efficacia non conuenit tali actui, nisi sub conditione. Explico duobus exemplis, Primò, In verbo *Vellem*; vt cum dico, *Vellem tibi dare Canonicatum*; si esses doctus; significo me nunc habere absolutum affectum ad dandum tibi canonicatum, sed non absolute efficacem; qui tamen habet vim causandi affectum efficacem, posita conditione: Tunc enim ex *Vellem*, fieret *Volo efficaciter*. Secundo, In verbo *Volo*; vt, *Volo sis canonicus si es doctus*: vbi, *Volo*, significat affectum simplicem quem habeo ad hoc vt sis canonicus; sed inefficacem, nisi subfit conditio; efficax, si subfit. Est tamen nonnulla differentia inter *Vellem*, & *Volo*; quod *Vellem*, posita conditione immediate causet in creaturis alium affectum, scilicet, *Volo*, qui mouet ad executionem. *Volo* autem, posita conditione, non causat alium affectum, sed immediate mouet ad executionem, vel ponit ipsum effectum. Idem facit, *Vellem*, in Deo; non enim causat alium affectum; sed posita conditione, ipsum *Vellem* fit *Volo*, & parit immediate effectum: Vt cum dico, Deus vellet omnes saluos, si ipsi gratie ipsius cooperarentur: significo Deum habere affectum verum & sincerum erga salutem omnium; hunc tamen affectum non fore efficacem salutis & vite aeternae, nisi posita conditione. Et hoc modo ponitur in Deo proprie voluntas conditionata.

Ex his patet Primò, Quo modo verum sit, affectum voluntatis presentem ferri in obiectum absolute, & quo modo sub conditione: vt simplex enim affectus, fertur absolute; vt efficax, vel inefficax, fertur sub conditione.

Ratio huius diuersitatis est; Quia tendere in obiectum per modum affectus, est conditio realis actui intrinseca, nam tribuit ei speciem; vnde debet illi absolute inesse, si actus sit; neque potest pendere à conditione extrinseca, id est, vt posita conditione conueniat actui; non posita non conueniat, Tendere autem in obiectum tamquam in effectum, seu mouere ad executionem,

non est aliqua conditio intrinseca, sed denominatio extrinseca actus voluntatis; sicut calefacere respectu ignis: vnde potest conuenire actui voluntatis, posita aliqua conditione, absque vlla mutatione illius actus.

Patet Secundò, Verum non esse, nullum dari affectum presentem, qui explicetur per *Vellem*: *Vellem* enim est verbum optandi: qui optat, iam habet aliquem affectum ad id, quod optat. Hic tamen affectus ante conditionem positam est inefficax: posita autem conditione fit efficax sine vlla sui mutatione.

Nec obstat quòd in sensu vel intellectu fortasse non detur actus presentis, qui explicetur simili modo, aut qui tendat sub conditione in obiectum; quia proprium voluntatis est mouere efficaciter ad executionem ex vi presentis affectus. Inuenitur tamen in intellectu aliquid proportionale; vt cum dico; *Iudicarem hoc esse honestum vel licitum*, nisi Scriptura obstaret: significo enim me habere aliquod presentis iudicium, quo hoc ita videtur simile honesto, vt si Scriptura non obstaret, iudicarem esse absolute honestum.

ARTICVLVS II.

Vtrum voluntas sit tantum finis, an etiam mediorum.

Prima Conclusio, Si voluntas accipiat pro ipsa potentia, fertur in finem, & in media.

Secunda Conclusio, si accipiat pro actu voluntatis, proprie tantummodo voluntas est finis. Probat; quia nomen potentiae accommodatum actui, denotat simplicem actum illius potentiae, scilicet, eum qui tendit in id quod per se est obiectum illius potentiae. Sic intellectus dum accipitur pro actu, significat cognitionem principij per se veri: ergo similiter voluntas accepta pro actu, significat volitionem eius quod per se bonum est: hoc autem est finis: ergo voluntas est tantum finis. Vide reliqua apud D. Thomam.

DVBIVM.

Vtrum omnis actus voluntatis versetur circa finem, vel circa medium?

Caietanus hinc putat Scotum sensisse dari aliquem actum voluntatis neutrum, id est, qui neque sit appetitio finis, neque medij. Sed si quis bene aduertat, longè est alia mens Scoti, vt patet ex 1. sentent. di. 1. q. 3. Solùm enim docet, dari medium inter fruitionem & usum; per fruitionem enim, intelligit amorem vltimi finis; per usum, intelligit volitionem mediorum relatorum in vltimum finem. Inter quæ duo reuera datur actus medius, scilicet volitio finis non vltimi, propter suam intrinsecam bonitatem: vt si quis velit reddere depositum, quia id iustum est.

Respondeo itaque, Si loquamur generatim de fine, non datur vllus actus voluntatis neuter, id est, qui neque versetur circa finem, neque circa aliquod medium, ita Caietanus hoc, & alibi.

Probatur Primò, Quia velle aliquid vt finem, est velle illud propter seipsum, seu nõ referendo ad aliud: velle autem medium, est velle propter aliud, non

6
Quomodo
datur actus
voluntatis
conditiona-
tis.

Differentia
inter Vel-
lem & vo-
lo sub con-
ditione.

7
Responso
ad obiectio-
nem.

8

9
Scotus non
ponit voliti-
onem, quia
neque sit
medij neque
finis.

Non datur
actus neu-
ter.

non